

Projekat izgradnje hidroelektrana na gornjem slivu Drine datira iz 1972. Ni tada nije postignuta saglasnost između bivših jugoslovenskih republika a danas ovaj projekat prijete narušavanjem odnosa Srbije, BiH i Crne Gore. Pravno gledano, nadležnost imaju entitetska ministarstva ali će i pored toga, cijeli slučaj završiti na Ustavnom sudu. Ekološka udruženja u BiH i Crnoj Gori traže poništavanje ugovora. Projektom je predviđena gradnja tri hidrocentrale u gornjem slivu rijeke Drine, Buk Bijela, Foča i Paunci, čija je procijenjena vrijednost 450 miliona evra. Rok za izgradnju je šest godina a ulazak Srbije kao većinskog vlasnika, okarakterisano je kao ulazak Srbije na mala vrata u elektroenergetski sektor Republike Srpske (RS). Premijer ovog entiteta, Radovan Višković, ne vidi ništa sporno u tome.

Srbija je trebala da uplati osnivački ulog od 20 miliona evra ali je do sada uplatila samo pet miliona. Urednik poslovnog portala Capital iz Banjaluke, Siniša Vukelić, kaže da je nevjerovatno da je vlast pronašla rupu u zakonu kao bi izbjegla sistem javnih nabavki, prepuštajući Srbiji 51 odsto vlasništva u novom preduzeću. Elektroenergetski sektor jeste u nadležnosti entiteta ali se ovdje radi o otvorenom pitanju međudržavne saradnje. Za prvog čovjeka SDA Bakira Izetbegovića, jasno je međutim da se radi o pitanju za koje nadležnost ima isključivo država i da će se o svemu izjasniti ustavni sud. Izvjesno je da će se Ustavni sud izjašnjavati o ovom pitanju, s obzirom da su državni parlamentarci iz nesrpskih stranaka, podnijeli Ustavnom sudu zahtjev za rješavanje spora sa RS u vezi sa izgradnjom sistema Gornja Drina. Dok država tuži entitet, srpski član Predsjedništva BiH, Milorad Dodik, kaže da u ovom slučaju nadležnost ima RS.

Projekat HES Gornja Drina, ne odnosi se samo na BiH i Srbiju, već u ovom slučaju i na Crnu Goru, koja nije konsultovana u izradi studije uticaja na životnu sredinu. Zato su nevladine organizacije, podnijele žalbu UN Konvenciji o procjeni uticaja na životnu sredinu, među njima i "Green Home" iz Crne Gore. Izvršni direktor ove nevladine organizacije, Nataša Kovačević, poručuje da je potpisivanje bilo kakvog dokumenta neprihvatljivo, s obzirom na postupak koji je u toku.

Protivljenje ekologa

"Sve te prisilne radnje mogu da dožive veliki poraz i neuspjeh. Sve države koje su uključene u ovaj proces, bilo bi bolje da se fokusiraju na postupak ispred ESPOO konvencije, nego da rade stvari kojima krše međunarodne konvencije", kaže Kovačević.

Zabrinjavajući je negativan uticaj na kanjon rijeke Tare, koja se nalazi u sastavu nacionalnog parka. Međutim, nadležnost u ovom slučaju, ima Ministarstvo za prostorno uređenje i ekologiju u Republici Srpskoj, koje je tzv. fokalna tačka, što je i bio odgovor savjeta

ministara ekološkim udruženjima, kada su tražili odgovore. Srebrenka Golić resorni ministar iz RS, rekla je da su Srbija i Crna Gora obaviještene o svemu a da tvrdnje nevladinih organizacija nisu tačne.

“S obzirom na to da se ništa nije mijenjalo ni u snazi, niti na terenu, iskoristili smo prethodnu studiju uticaja na životnu sredinu, na koju nije bilo primjedbi i samo smo obnovili ekološku dozvolu u skladu sa zakonskim procedurama”, rekla je Golićeva.

Međutim, ovdje treba podsjetiti i na ugovor Vlade RS sa njemačkom kompanijom RWE o strateškom partnerstvu i izgradnji hidroenergetskog potencijala gornjeg sliva Drine još iz 2012. godine, koji je raskinut nakon samo nekoliko mjeseci. Projekat vrijedan 460 miliona evra je propao a Nijemci su se povukli, ne ostavljajući ni mogućost parcijalne realizacije.

Izvor: wdr.de